

Karmen Jelčić, direktorica je Centra za intelektualni kapital u Zagrebu, suosnivač Austrian Intellectual Capital Research Center u Graz-u i Entovation-Group član je međunarodne grupe stručnjaka Entovation 100 (razmjena znanja i iskustava iz područja upravljanja IK), predavač na raznim stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu, autor softvera za Upravljanje Intelektualnim Kapitalom (PIKA) i autor Priručnika za upravljanje Intelektualnim Kapitalom.

Članak: Novi alati za novu ekonomiju
Werna Allee

Komentar Karmen Jelčić

1997.godine, kada je Verna Allee napisala članak "Novi alati za novu ekonomiju", u Kanadi je organiziran prvi Svjetski kongres o mjerjenju i upravljanju intelektualnim kapitalom. članak u potpunosti odražava tadašnje stanje stvari. To što nije nimalo izgubio na aktualnosti iako se u siječnju bliži 8. Svjetski kongres, govori nam nešto o tome kojom brzinom se u svjetskoj ekonomiji odvijaju promjene. Do kuda smo došli?

Europa radi na tranziciji europskog gospodarstva u tzv. ekonomiju znanja čime se nada osnažiti europsku konkurentnost. Znanje i njegov ekonomski relevantan oblik, intelektualni kapital, propagiraju se kao ključni resurs u stvaranju vrijednosti, za tvrtke, gradove, regije i nacije. Problem je u tome, a na što upozorava i Verna Allee, da još uvijek mnogi menadžeri ali i oni koji stvaraju ekonomske uvjete, smatraju kako se postojećim načinom razmišljanja i djelovanja, a koji je proizašao iz industrijske ekonomije, ta transformacija može postići.

Stanje u svjetskom gospodarstvu to najbolje dokazuje. Smatram da se još uvijek nalazimo u fazi osvješćivanja kako se nalazimo u tranzicijskom periodu od industrijske k "ekonomiji znanja" te da pretežno učimo o njenim obilježjima, pravilima igre te novim mjernim i upravnim alatima koji mogu pomoći tvrtkama da se lakše nose s izazovima nove ekonomije.

Svjetska banka je tek prije dvije godine organizirala prvi ozbiljniji skup na temu Intelektualnog kapitala u zajednicama, gradovima, regijama i nacijama u sklopu akcije "Razvoj baziran na znanju", iako *Lisabonska deklaracija*, ključni dokument za tranziciju europskog gospodarstva, postoji od 2001. godine. Doduše, i dan danas postoje mnogi političari koji smatraju da se tu prvenstveno radi o reformi školstva, ne shvaćajući sveobuhvatnost promjene koju zahtjeva ekonomija znanja u gospodarskom ali i društvenom smislu.

Verna govori o znanju kao ključnom resursu, koji se multiplicira diobom (sinergijski efekt timskog rada) i korištenjem pretvara u vrijednost za pojedince i tvrtke (primijenjeno znanje u konkretnim poslovnim situacijama ili znanjem intenzivni proizvodi i usluge). Pa ipak, svjedoci smo toga da se znanje pojedinaca često ne cijeni. Štoviše, u mnogim tvrtkama menadžeri od zaposlenih ne očekuju nove ideje, kreativnost i znanje nego poslušnost u izvođenju rutinskih zadataka. Suočeni smo s menadžerima koji izvrsno posluju upravo zahvaljujući nedostatku "vrijednosti", koje Verna navodi kao bazu za suradnju ljudi i tvrtki. Win-win situacija za mnoge još uvijek znači poraz a "win-lose" svakodnevni je izazov.

Znači li to da je članak Verne Allee naučna fantastika daleko od realnosti? Ne, njen članak pokazuje kojim smjerom se svjetsko gospodarstvo i društvo razvijaju. Ono što shvaćamo u teoriji ne znači da je lako provesti u praksi. Svi koji su zdravlja radi bili na dijeliti to jako dobro znaju.

Tako će svaka zemlja imati svoj razvojni put k ekonomiji znanja, uvjetovan njenom prošlosti, agilnosti onih koji stvaraju formalne uvjete za razvoj te znanju, snalažljivosti i fleksibilnosti ljudi. Nalazimo se u tranzicijskom periodu gdje postoje dva paralelna sustava. Gospodarska praksa ukazuje na to da postojeći upravni i mjerni alati više nisu dostatni ali se još nisu definirala nova pravila niti standardizirani alati. Suočeni smo s mnogim nepoznicama i to u mnogima izaziva strah i povećava otpor prema promjenama. Iako to često drugima govorim i sama u kritičnim trenucima ponekad zaboravim da svaka situacija koja nas ugrožava istovremeno skriva i veliku šansu za razvoj. Nije lako plivati protiv struje a to je ono što tranzicija iziskuje od nas, na svim razinama. Iz razgovora s kolegama iz EU zemalja znam da se i oni bore sa vrlo sličnim problemima kao i mi. **Svi bi željeli nove rezultate bez velikih promjena!**

Angažirani rad *Društva za organizacijsko učenje, Zajednice za unapređenje intelektualnog kapitala* ili projekti kao *APENIK* u realizaciji Ministarstva gospodarstva i *Centra za IK*, pokazuju da postoje pojedinci, tvrtke i ustanove koji se u Hrvatskoj aktivno suočavaju s izazovima nove, na znanju bazirane ekonomije. Iako me tempo frustrira, ipak me veseli što znam da se štošta zbiva i da smo se kao pojedinci i kao društvo pokrenuli u smjeru koji opisuje Verne u svom članku.